

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามและเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีวิธีวิจัยดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

(1) การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำถาม (Structured Interview) จากเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90-95 ของกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับโครงการหลวง

(2) การรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

(3) การรวบรวมข้อมูลด้วยการประชุมและสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้นำชุมชนและหัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮในอดีตและปัจจุบัน

(4) การวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับกลุ่มสตรีในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม และป่าเมี่ยง

3.2 ขั้นตอนการวิจัย

(1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับงานพัฒนาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮในระยะที่ผ่านมาทั้งที่ดำเนินงานโดยมูลนิธิโครงการหลวงและหน่วยงานบูรณาการ ประกอบด้วย

- ปัจจัยนำเข้า (inputs) คือ งบประมาณและบุคลากร
- กิจกรรม (activities) คือ แผนงาน/โครงการส่งเสริมอาชีพและสังคม
- ผลผลิตจากการพัฒนา (outputs) ได้แก่ จำนวนเกษตรกร ครัวเรือน กลุ่มที่เข้าร่วมการพัฒนา ชนิดของผลผลิตทางการเกษตร

(2) การศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮโดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนากับมูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำถาม (Structured Interview) จากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกโครงการหลวงที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90-95 ของกลุ่มประชากร เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการพัฒนา (outcome) และผลกระทบ (impact) ต่อครัวเรือนและชุมชน ในมิติดังต่อไปนี้

- ความมั่นคงด้านอาหาร (food security)
- การสร้างอาชีพและรายได้ (income)

(3) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง (semi-structure questionnaire) การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้นำอาวุโส ผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับโครงการหลวง และอดีตหัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และเทคนิค snow ball เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮในแต่ละช่วงเวลาของการพัฒนา

(4) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติที่มีระดับความเชื่อมั่นอย่างมีนัยทางสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำอธิบายความสำเร็จของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ

(5) การวิเคราะห์ความสอดคล้องของผลสัมฤทธิ์การพัฒนาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ กับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งสหประชาชาติด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รวบรวมได้จากข้อ 1-3 รวมทั้งการประเมินความสอดคล้องด้วยมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ (expert view)

(6) การคัดเลือกและทดสอบกิจกรรมเพื่อยกระดับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนลำดับที่ 5 ด้านความเท่าเทียมทางเพศ (งานต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564) ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย

(7) การวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาทางเลือก และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(8) สรุปผล

3.3 สถานที่ดำเนินงานวิจัย

- (1) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- (2) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- (3) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน